

REST (3) *sb m*

rest (2), **reszt** (1); rest *RejZwierc, KołakCath*; reszt *GosłCast*.

e jasne.

sg G restu (2). ◇ [A rest.] ◇ I rest(e)m (1).

Sł stp brak, Cn: reszt, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w.: reszt.

1. To, co pozostało z całości, ostatek, reszta (3) :

Wyrażenie przyimkowe: »do resztu« = całkowicie, zupełnie, do końca (1): A zátym myśl ízláchetna złégo nieciérpliwa/ Zmázy złych íspraw oycowńkich/ aż do refztu zmywa. GosłCast 35.

a. *O pieniądzach* (2) : [u Żyda Wolffa długu fl. 17 gr 18, u bednarza w Gnieźnie fl. 1 gr 18 długu, restu apud Albertum eundem fl. 16 *InwMieszcz 1579 nr 222.*]

[*Fraza: »[z czego] ostało [ile] restu«: Z tychże tal. 42 dali matce własny na pożywienie 2 tal., z który to sumy 42 tal. ostało tak wiele restu: 34 tal. 24 gr. InwMieszcz 1563 nr 114.*]

*Przen (2) : A káždemu fie ták zda by miał buiác wiecznie/ A iáko ná trzy tuzy ták każe beśpiecznie. Alic pan restu przegrał álic go iuż niofá/ Bo miała cztery krole oná páni s kořá *RejZwierc 270*; á wřákže vmyřłu wielkiemu/ Y málo/ zda řię wiele/ rad czyni káždemu Dobrze/ by tefz y Reřtem ofátká dołóżyć [tj. ostatnimi pieniędzmi wszystko spłacić]/ Cnoty/ Sławy nábytey/ byle nie z vbożyć. *KołakCath C3v.**

2. [Ostateczność, koniec:

*Fraza: »[komu] o rest idzie (szło)« = ktoś znalazł się w skrajnie trudnej sytuacji, jest doprowadzony do ostateczności; descendo in dimicationem vitae, extrema fortuna stetit Cn: A wy sie zatym dobrze miejcie, a powinności ślacheckich nie przepominajcie: już wam o rest idzie. *PismaPolit 288*; Palemon, któremu też o rest szło, jak i innym [...], Mógł też uchodząc trwogi, w tę północną ziemię [tj. Litwę] Zawieść długim pielgrzymstwem włoskiej ślachty plemię. *StryjPoczqt 67; GrabZdanie E4.**

a. *O ludzkim życiu:*

*Fraza: »do resztu przychodzi (przyjdzie)« = zbliża się, nadchodzi śmierć [szyk zmienny]: Bo gdy przydzie do refztu/ tedy to co przeminęło/ iuż wplýnęło: tylo to zořtaie/ czego řobie człowiek Cnotą y wćciwemi íspráwami nábył. *CiceroBBud 33*; że ci co názbyt bucžno y hoynie żyią/ do wielkiego niedořtátku przychodzą: y aż w ten czás/ gdy iuż do refztu przychodzi/ rádźiby ořzczędzáli *PlutBBud E2 (Linde).*]*

Cf **RESTA**